

TEKIJÄNOIKEUSSELVITYS

Pyysitte Kuluttajavirastolta lausuntoa opetusministeriön, kaupp- ja teollisuusministeriön ja valtioneuvoston kanslian valmistelemasta tekijänoikeusselvityksestä, jossa tutkitaan teollis- ja tekijänoikeustoimintojen taustaa ja säädöserustetta. Erityisesti pyysitte kiinnittämään huomiota näiden toimintojen mahdolliseen siirtymiseen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle. Vastaamme kunnioittavasti seuraavaa.

Tekijänoikeutta koskevat asiat koskevat laajaa joukkoa toimijoita, joista kuluttajat tuotteiden loppukäyttäjänä ovat yksi merkittävä taho. Toimivaltamme puitteissa emme lähde arvioimaan tämän alueen ulkopuolisia, ministeriön valintaan muuten vaikuttavia seikkoja.

Kuluttajavirasto kuuluu hallinnollisesti kaupp- ja teollisuusministeriön alaisuuteen, mutta toiminnassamme olemme yhteydessä useisiin eri ministeriöihin tai näiden alaisiin virastoihin. Kuluttajaoikeuden ollessa laaja-alainen, yhteiskunnan usealle eri alueelle vaikuttava oikeudenala, pidämme tällaista laajaa yhteydenpitoa luonnollisena osana toimintaamme. Tekijänoikeuksia koskevissa asioissa olemme esittäneet kannanottojamme niin opetus- kuin kaupp- ja teollisuusministeriöllekin. Toimintamme kannalta näitä asioita hallinnoivan ministeriön valinnalla ei tämän takia ole suoranaista merkitystä, vaan jatkossakin tulemme asioimaan kyseisen ministeriön kanssa samoin periaattein kuin tähänkin asti.

Tämän takia Kuluttajavirastolla ei ole asiassa näkemystä siitä, minkä ministeriön hallinnonalalle puheena olevat tekijänoikeutta koskevat asiat tulisi sijoittaa.

Kiinnitimme huomiotamme lausuntopyynnön kohdassa 3. käsiteltyihin organisaatiomuutosta puoltaviin ja vastustaviin näkökantoihin. Näissä arvioitiin tilannetta teollisuuden, yrittäjien ja tekijänoikeuden haltijoiden näkökannoilta. Kuitenkaan loppukäyttäjän, kuluttajan asemaan ei arvioinneissa kiinnitetty huomiota.

Pidämme tärkeänä, että myös loppukäyttäjien, kuluttajien asema huomioidaan niin eri lainsäädäntöä valmisteltaessa kuin myös tähän liittyvien valmisteluorganisaatioiden suunnittelussa. Kuluttajat käyttävät tekijänoikeudella säänneltyjä hyödykkeitä päivittäin, jolloin on tärkeää huomioida myös näiden käyttäjien asema. Tekijänoikeusympäristöön liittyvät oikeudet ja velvollisuudet on siksi syytä luoda myös käyttäjien piirissä kohtuullisiksi mielletyiksi. Jos kuluttajien asemaan ei kiinnitetä riittävää huomiota, on vaarana epäoikeudenmukaiseksi koetun sääntelyn luominen. Tällöin taas uhkana on epätoivottavien käyttäytymismallien esiintyminen ja lainsäädännön arvostuksen aleneminen. Tätä silmällä pitäen pidämme huolestuttavana, että nyt esillä olevassa selvityksessä tähän kysymykseen ei ole juurikaan kiinnitetty huomiota.

Riippumatta siitä mille hallinnonalalle näiden kysymysten käsittely jatkossa kuuluu, toivomme, että kyseinen ministeriö huomioi muiden tekijänoikeuksien sääntelyyn vaikuttavien osatekijöiden ohella myös kuluttajien asemaan liittyvät näkemykset. Tämä periaate ilmenee myös EU:n toiminnassa, jonka mukaan kuluttajanäkökulma tulee ottaa huomioon kaikilla politiikan lohkoilla.